

Mesagerul Eternității : Eugen Doga

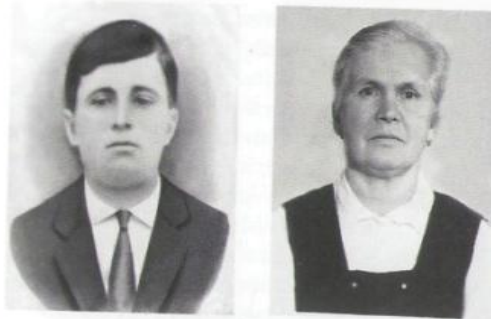
Compozitor, dirijor, pianist, pedagog

75 de ani de la naștere

*Deviza vieții mele:
“Bucură-te de viață”*



Eugen Doga este născut în Moldova, la Nistru la mângioară, în acea margine cu adevărat eroică a Latinității, zisă Transnistria, de unde și-a luat zborul o pleadă de oameni de cultură.



Tata Mitrea și mama Lisaveta

de ce compun. Ascultam, deci, fanfara la Mocra și doream fierbinte să răzgândesc ceva, cum se zice la noi, să cânte orchestra și lumea să mă laude: *Uite ce mititel și ce frumos a răzgândit!*... Bineînțeles că nu știam notele, nici că existau nu-mi dădeam seama: nu mi le închipuiam, dar ceva îmi trecea prin căpușor, îmi făceam însemnări într-un caiet, îmi notam frânturi de melodie în felul meu. Și tare am fost uluit și întristat când am dat peste programul de scriere a muzicii la computer: exact, sută la sută, felul de a nota mersul melodic coincidea cu sistemul meu, prin linii verticale și orizontale, scurte și mai lungi. E grozav! Dacă eram atunci la mintea de azi, patentam acest sistem și-mi asiguram nu doar viața mea, ci și a urmașilor! A fost pentru prima oară când intuiția mea a dat de știre, mai apoi de



Mama Lisaveta, Eugen și tatăl vitreg înainte de plecarea lui Eugen la Chișinău



M-am născut la 1 Martie și Mărțișorul, această minusculă bijuterie împletită tradițional dintr-un fir roșu și unul alb, m-a însoțit toată viața, am fost Mărțișorul măicuței mele...



Mama, ultima fotografie

Mărțișorul măicuței mele

Sau alte momente de basm: veneau lăutari cu viori, țambale și tamburine la unchiul Filea, un văr al tatei, vecinul nostru de aproape, căci toți Dogarii erau semănați laolaltă — cândva descălecătorul a împărțit pământul copiilor, i-a aranjat cum a putut în jurul său. Și-au durat case, însă rămăneau împreună, la bine, dar mai abitar la necaz, formau o familie, un neam de obște, o forță... Acuma nu înțeleg ce se petrece în societatea noastră, mă inspăimântă învrăjbirea, încrâncenarea: parcă am reușit și eu câte ceva în viață, am un concept despre ce e familia — nu întâmplător fiica noastră viețuiește sub același acoperiș cu noi, îmi place acest mod de viață. Nu prea înțeleg când la oraș aud: hai să plecăm de acasă, e ziua fiicei sau a feciorului, se va aduna tineretul... Ei și ce? Cum se va păstra atunci legătura, cum se va transmite ștafeta generațiilor? La Mocra, când se făcea joc (la noi se zice zioc, se zicăiește — motiv de zeflema, de luare în răs pentru unii; mie îmi place foarte mult, căci e un farmec în asta, un specific...), se aduna tot satul, toți se prindeau în horă, de la mic la mare.

Mama, când se ducea la zioc, mă lua cu dânsa — mă ducea de mână și se lăuda când treceam prin fața sătenilor: *Da cine-i asta? E Jenea, așa mare s-a făcut!* Și mama, mândră: *Da, e flăcăul și nădejdea mea...* Și noi, copilandrii, dănțuiam acolo, prinși în

FAMILIA. 1962 - se căsătorește
cu Natalia Alexandrova,
originară
din Moscova.
1966 - se naște
fiica Viorica.



Despre soție

De 49 de ani este căsătorit cu Natalia Aleksandrova, femeia care îl așteaptă, îi este alături, îl crede și îl înțelege. Împreună au o fiică, pe Viorica. Venirea pe lume a nepotului Dominic-Dumitru, care acum are doi ani, i-a adus multă bucurie lui Eugen Doga.

„Eu se înbină dragostea pentru muzică și cea pentru familie, greu e să alegi cui oferi prioritate. Fiindcă trebuie să alegi. Și muzica, și familia, și femeia, toate sunt la egal distanță. Trei femei sunt cam multe, n-au cum să se împartă între ele, trebuie să dai prioritate uneia. Foarte importantă la mine în familie nu mi sa pus condiția să aleg.

„Când Natalia am întâlnit-o întâmplător. Eu trăiam în subsol, ca toți moldovenii, așa nouă ni se spusese să stăm, în cămine ori în subsol. Și de acolo vedeam numai picioarele care treceau pe lângă ușile mele. Eram în anul doi la Conservator, la Compoziție. Stăteam la subsol și scriam muzica mea, apoi era scris după ore totul: lucram la editură, lucram la simfonie, cântam în orchestră și învățam la Conservator, aveam o agendă încărcată și, în același timp, mă uitam la picioarele care treceau și mă gândeam: „Eu vreau să generiez viața trece pe alături”. La ora 11 seara, de obicei, mă urcam pe scooter și mergeam pe bulevardul Mare, colț cu Alexandri, unde se vindea apă răcoroasă, îmi plăcea limonada. Beam limonada și mă întorceam acasă, la 12 trebuia să încep iar programul de lucru și lucram până la 3, 4 neori chiar și dimineața. Nu aveam eu nevoie de mult somn, nici nu simțeam lipsa. Și leșind din curtea aceea în care locuim, la ora 11 noaptea, în lumina farurilor am văzut pe lângă ușa unei lățe care se plimba. Aveam dispoziție bună, pentru că îmi plăcea la ce lucrez și de aici venea o inspirație și zic: „Девушка, не хотите прокатиться по моей квартире.” Și ea în loc să spună nu, a acceptat. Și după am schimbat programul, în loc să o duc la simfonie, o duc la pădure, în miez de noapte, în drum spre Hârlăucești. Era luna august, pe cer era o lună frumoasă. În acea perioadă mă pregăteam de o călătorie



în Transcarpatia, unde urma să culeg folclor. Și totul era atât de pitoresc, de romantic, nici măcar nu i-am atins mâna, totul era interesant și pentru ea, și pentru mine. Ne-am întors pe la ora 2-3 după miezul nopții. Peste o zi, tot după o astfel de plimbare, ea îi spune mătușei la care stătea și pe care o cunoșteam bine: „Noi am hotărât să ne căsătorim!”. Eu prima dată am auzit așa ceva, rusoaica a luat inițiativa în mâinile ei, cu toate că la Moscova la ea se pregătea altă nuntă. Și mătușa aceea îi spune: „Eu sunt cea care să hotărască? Voi aveți părinți”. la Natalia receptorul și îi telefonează mamei sale, aceasta leșină și ia receptorul taică-său, care îi spune: „Fetiță dragă, ocașă repede!”. N-a mai venit ea chiar repede, a plecat peste vreo două zile, dar mi-a luat și mie bilet de avion, că eram sărac, nici măcar costum nu aveam, de unde bani de drum? Am luat costumul de la garderoba radioului, cu el m-am dus acolo și peste o săptămână am jucat și nunta. Înainte de asta, când noi vorbeam de căsătorie, nu de-a noastră, dar în genere, condiția mea era că soția mea trebuie să fie neapărat moldoveancă, să cunoască bine

DEBUTURI (TOATE LA CHIȘINĂU)

1957 - **debut în calitate de compozitor** cu Orchestra Radiodifuziunii, cântecul „Floare dalbă de livadă”, interpretat de Maria Bieșu – Primadona Operei Naționale.

1959 - **debut în muzica populară** cu Taraful condus de Isidor Burdin, aranjament, cântecul *La oglindă*, versuri de George Coșbuc, interpretat de artista Ludmila Mișov.

1963-debut în **muzica de cameră**, cvartet de coarde nr.1.

1967 - **debut în muzica de film**, comedia *Se caută un paznic* după *Ivan Turbincă* de Ion Creangă, regizor - Gheorghe Vodă, scenarist - Vlad Ioviță.

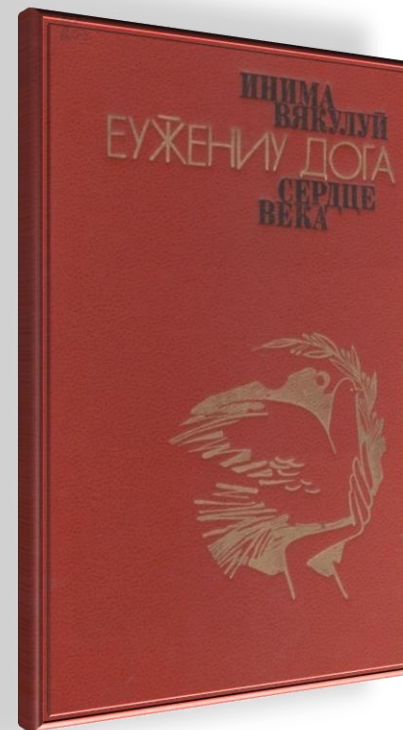
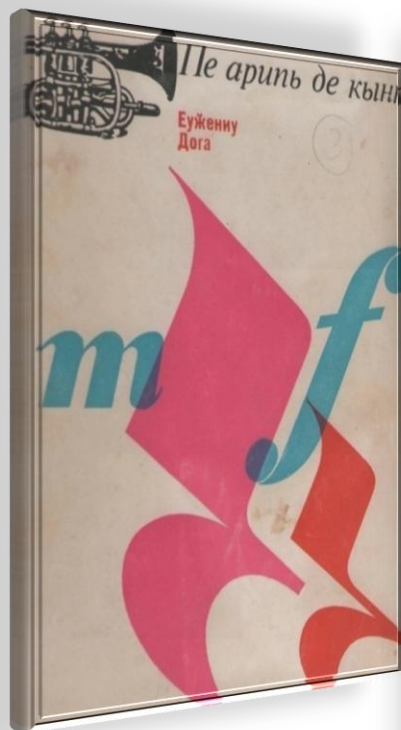
1968 - **debut în muzica de teatru**, spectacolul *Radu Ștefan, întâiul și ultimul* după piesa lui Aureliu Busuioc, regizor - Ion Ungureanu.

1972 - **debut române**, *Misterele nopții*, versuri Mihai Eminescu, interpretare Sofia Rotaru.

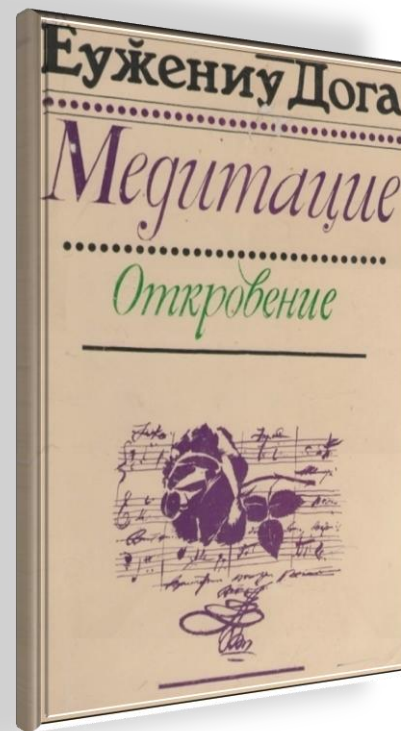
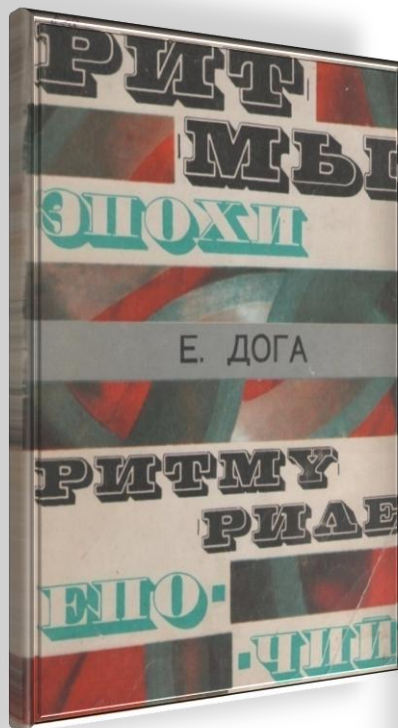
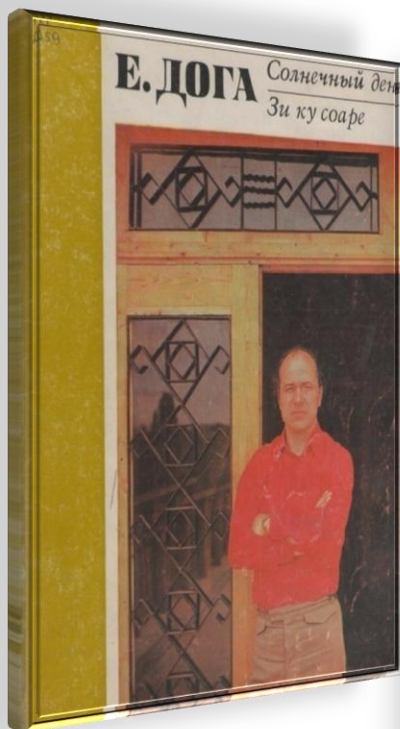
1983 - **debut în muzica de balet**, baletul */Luceafărul/*după Mihai Eminescu, libret de Emil Loteanu.



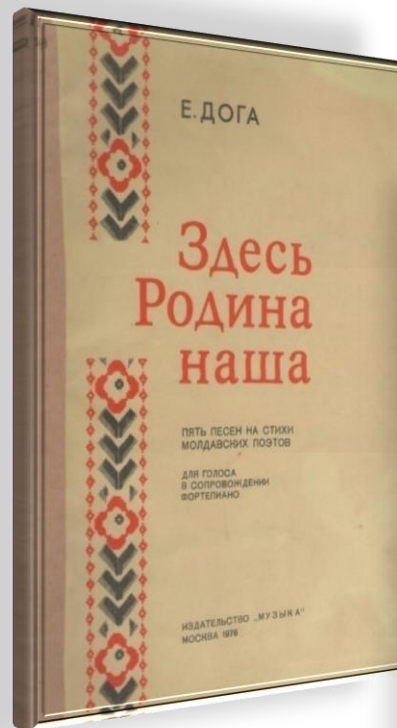
PUBLICAȚII DE AUTOR



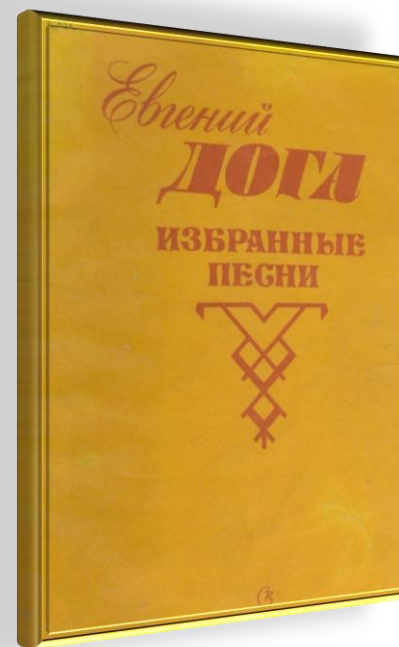
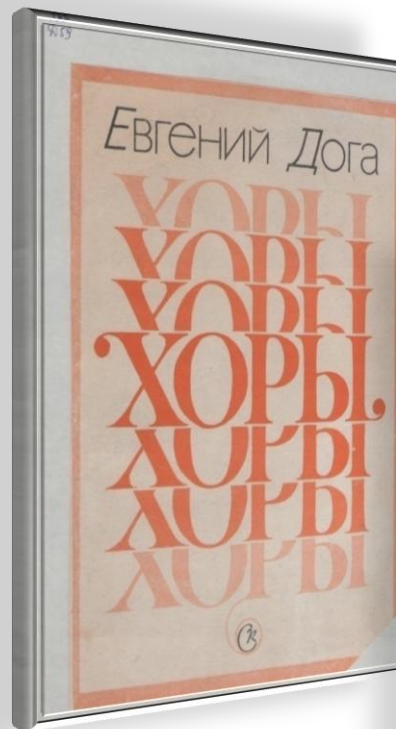
PUBLICAȚII DE AUTOR



PUBLICAȚII DE AUTOR



PUBLICAȚII DE AUTOR



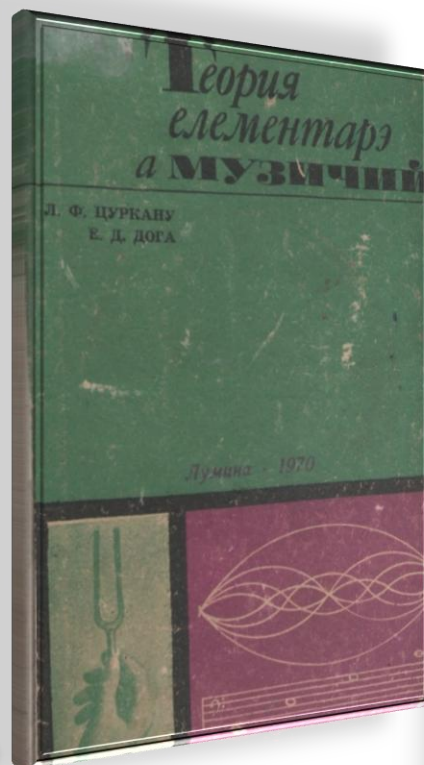
„Am învățat de la marele Enescu să caut muzica pretutindeni, în folclor, în natură, fără prejudecățile snobilor. Degeaba rîvnești să atingi înălțimile, să experimentezi o modernitate rece, chinută, dacă nu ai scris nici o piesă miniaturală, ca un diamant mai valoros decît orice taluz zgomotos de zgură. Am descoperit că oamenii n-au uitat să viseze la muzica muzicală, să se bucure, să se vindece prin ea.”

Eugen Doga



PUBLICAȚII DE COAUTOR

Manualul „Teoria elementară a muzicii” în colaborare cu Loghin Țurcanu, două ediții în limba română (1970 și 1991 Editura Lumina, Chișinău).



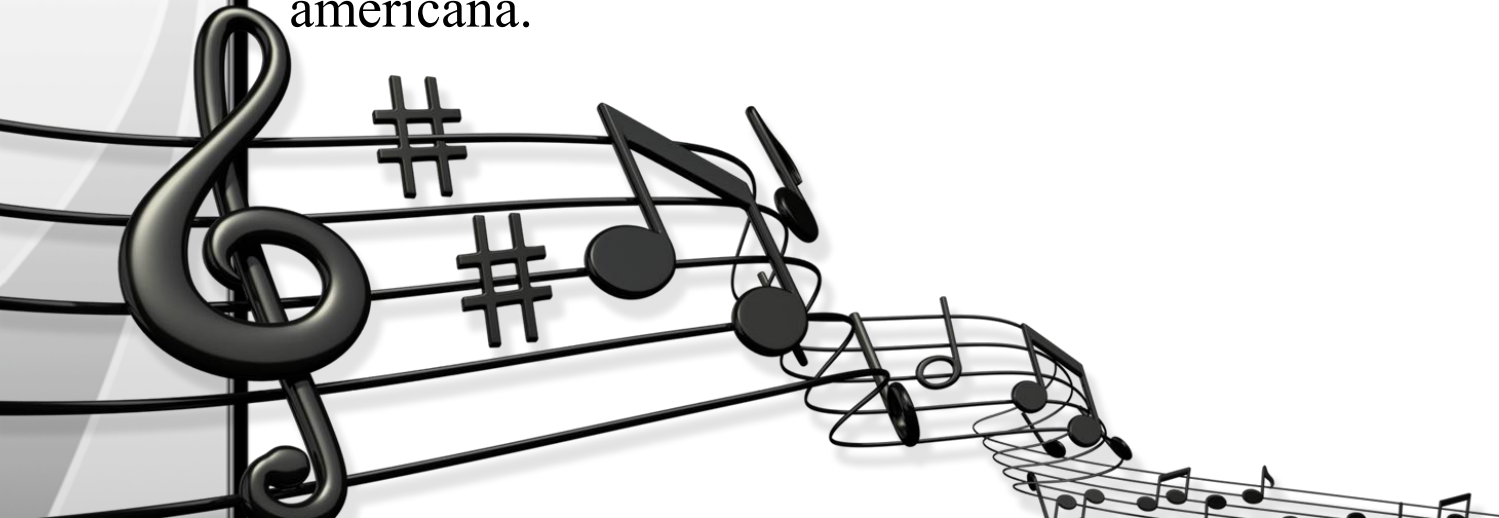
O STATISTICĂ A OPERELOR MUZICALE

O simfonie (1967-1969); **Un poem simfonic** - *Mama* după motivul linogravurii lui Aurel David (1965); **Un poem vocal-simfonic** *Lie-Lie-ciocîrlie* (Trăiască soarele), versuri Grigore Vieru (1985); **Două uverturi pentru orchestră simfonică** (1958 și 1984); **Trei baletе**: *Luceafărul* (1983), *Venancia* (1989) și *Regina Margot* (1995); **Cinci cvartete de coarde** pentru orchestră de cameră (1963,1973,1983,1993,2004); **Șase cantate vocal-simfonice** (1968-1987); **12 coruri a cappella**, inclusiv două în 1973 pe versurile lui Mihai Eminescu: *Dintre sute de catarge și Dorința* (1967-1989); **Muzică de film** (1967 -prezent) - peste 200 de filme: artistice, de animație, documentare, televizate; **Muzică de teatru** (1968-1986) - 13 spectacole; **Piese instrumentale** (1967 - prezent) - circa 40: pentru pian, violoncel, acordeon, nai, flaut, vioară, pentru ansamblu de vioriști, clavecin, trompetă, saxofon;



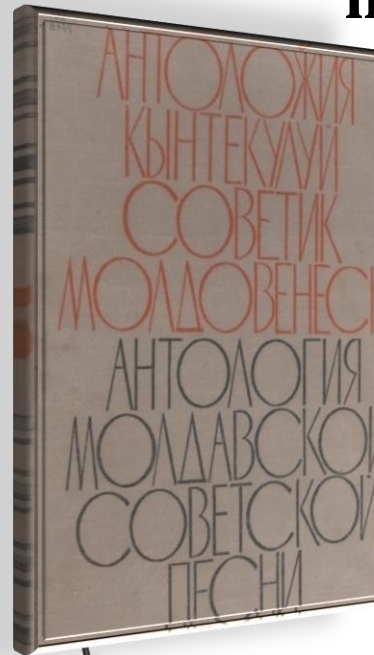
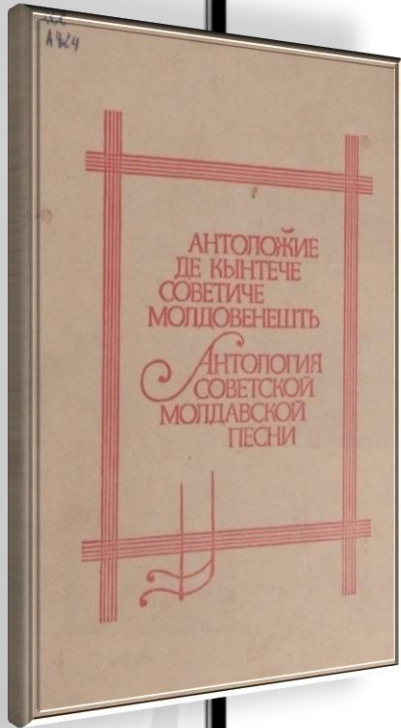
O STATISTICĂ A OPERELOR MUZICALE

Romante - circa 60, inclusiv opt romante pe versurile lui Mihai Eminescu, pentru voce și pian (1972- 2002); **Șase lieduri** pe versurile lui Mihai Eminescu, pentru voce, cor și orchestră simfonică (1981); **Valsuri**-circa 60; **Tangouri**-10; **Muzică ușoară** (1957 - prezent) - peste 200 de cântece; **Prelucrări orchestrale și vocale pe motive populare românești** (1959-1971) - circa 30 de cântece. A practicat toate genurile muzicale clasice, cu excepția muzicii de operă. A scris muzică în diverse stiluri naționale pentru: Republica Moldova, România, Rusia, Ucraina, Bielorusia, Lituania, Kirghizia, Uzbekistan, Afganistan, China, Bulgaria, Iugoslavia, Cipru, Polonia, Germania, Marea Britanie, SUA; piese inspirate de muzica spaniolă și latino-americană.



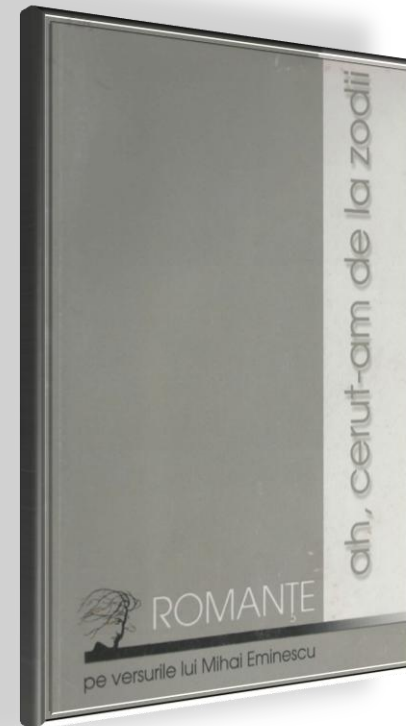
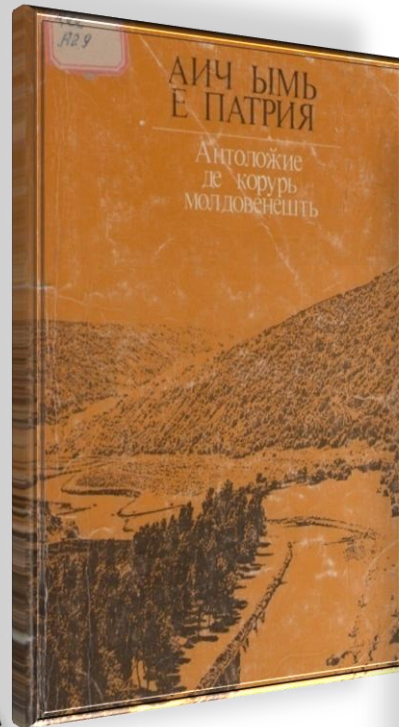
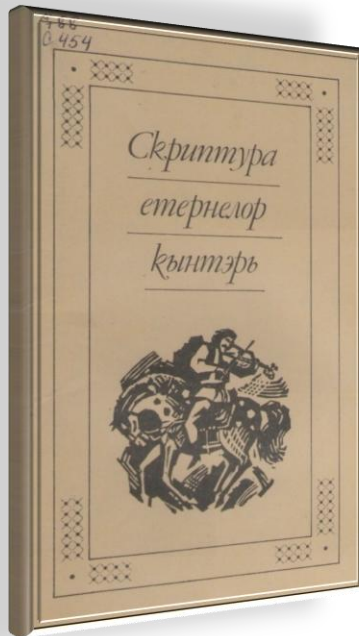
**Ceea ce a făcut Druță în literatură, Sulac
în cântecul popular, Curbet în dans,
Blajinu în limpezirea glasului de taraf,
Grecu în zugrăvirea pe pînză a porților
noastre, Loteanu în regia cinematografică
iar Cimpoi în gînderea critică, a făcut
Doga în cântec, mai ales în cel adresat
inimilor tinere.**

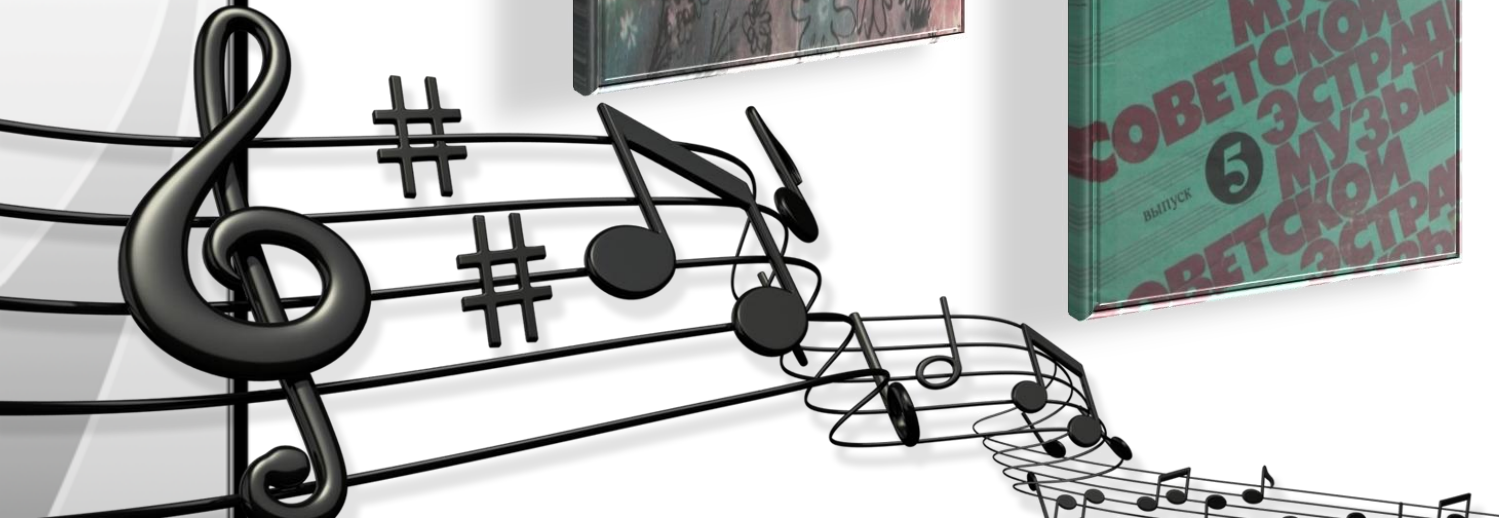
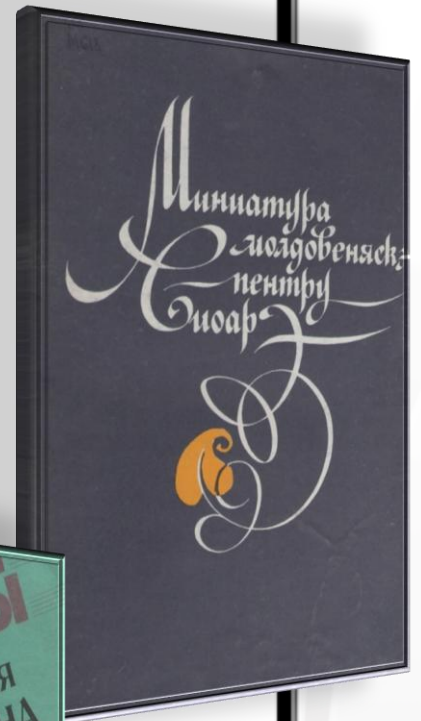
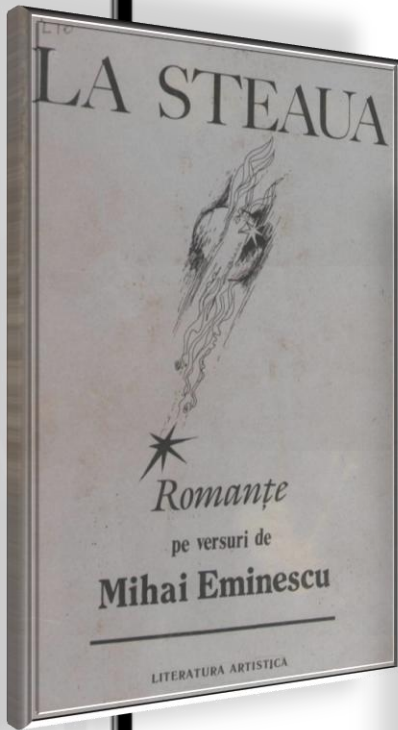
Gr. Vieru

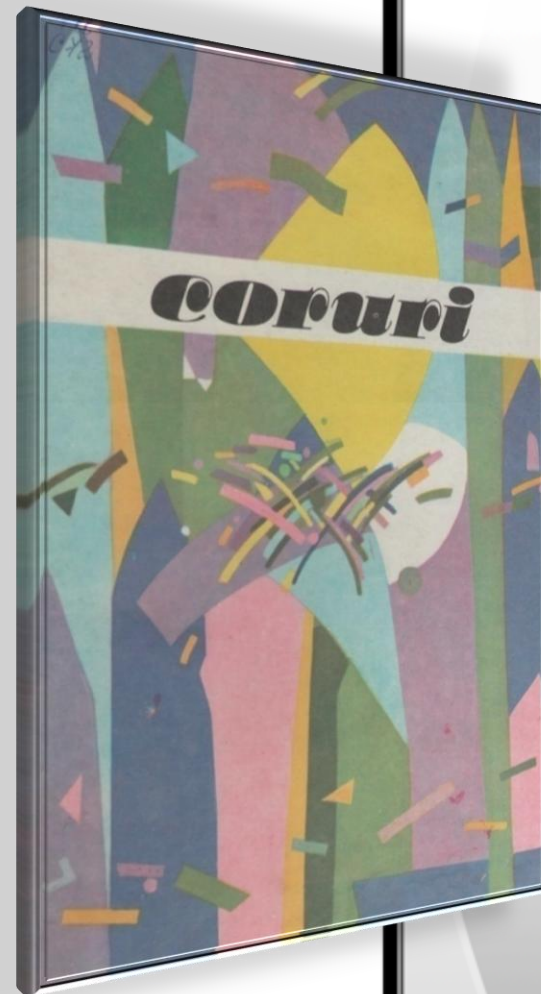
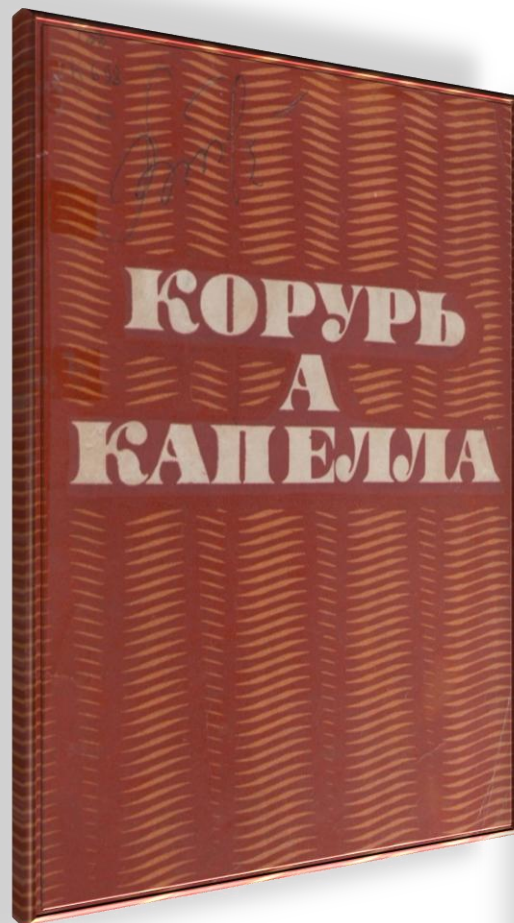
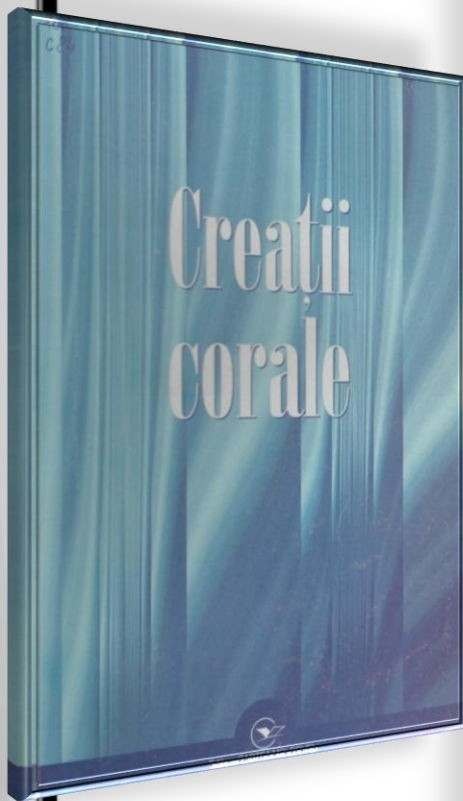


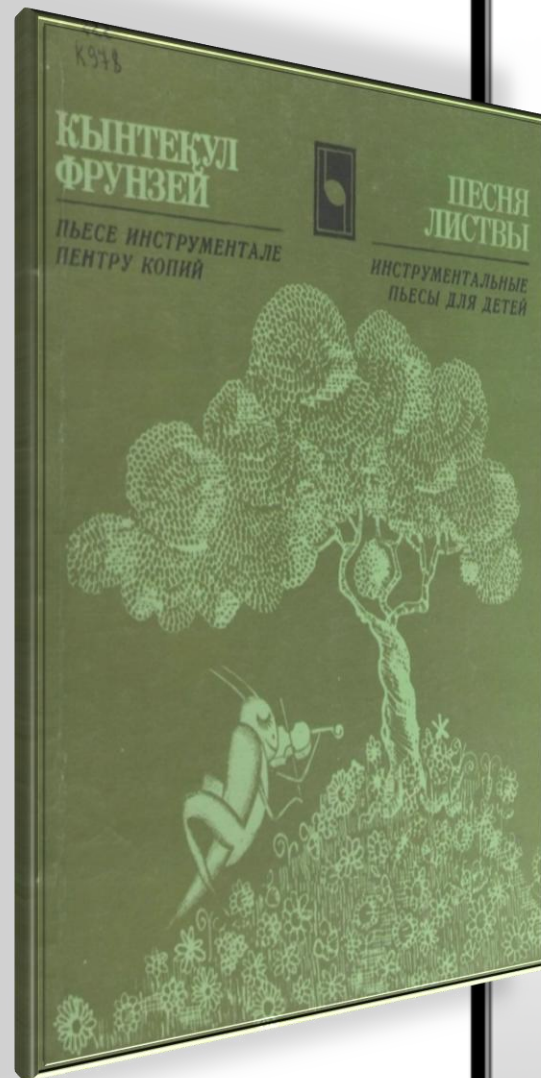
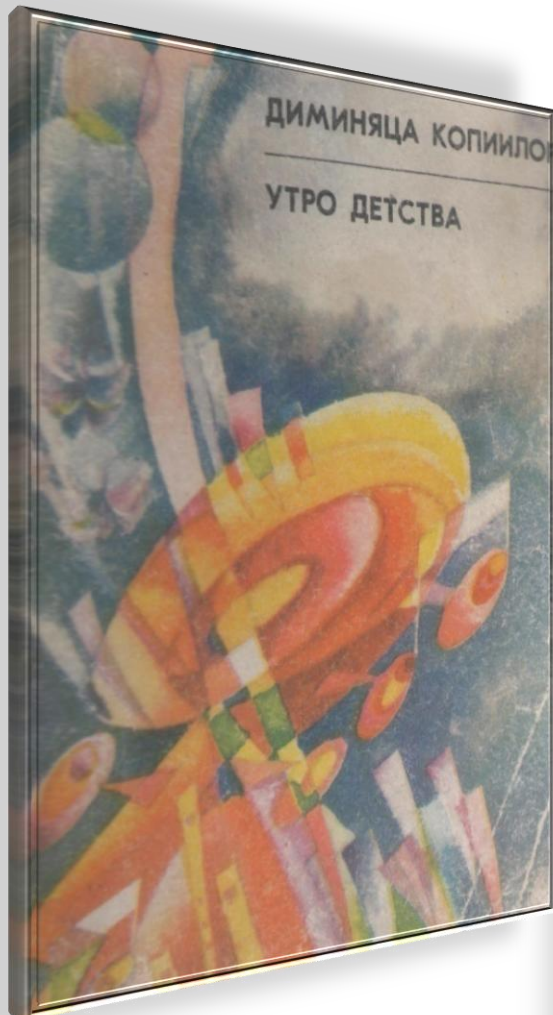
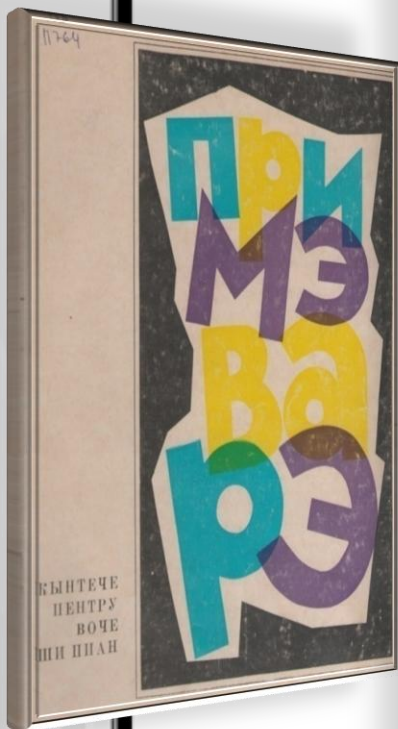
Eugen Doga trece ușor prin creația populară, ca un copil desculț prin roua dimineții. Cîntecele sale deprind ritmul melodios de la murmurul izvorului, de la doinirea pomilor, primăvara, de la căderea frunzelor, toamna, pentru că frunzele pe la noi cîntă chiar și atunci cînd se desprind de ramuri.

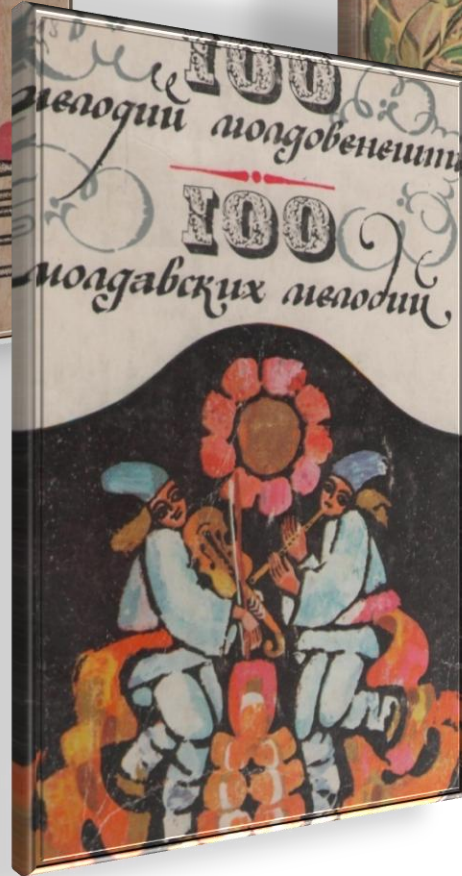
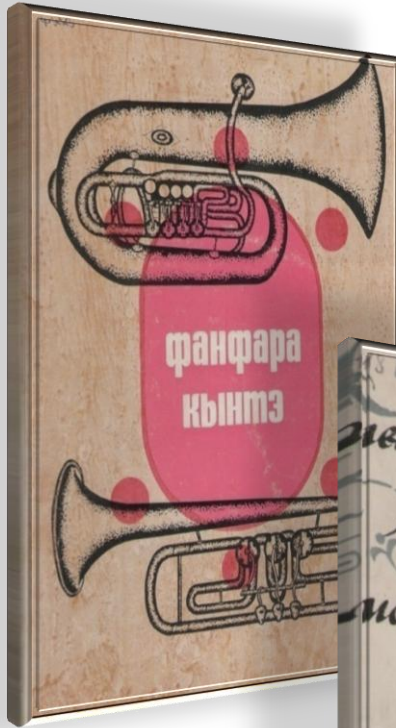
Gr. Vieru

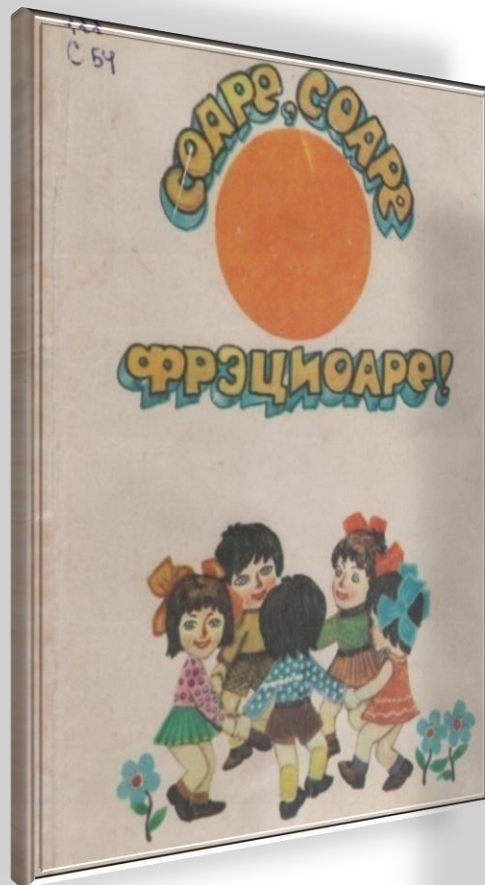
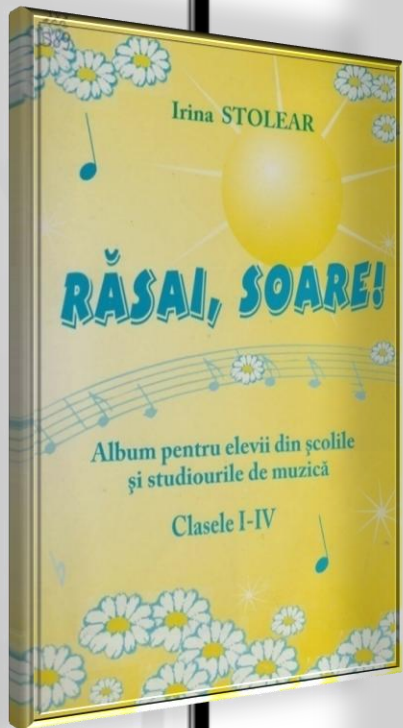












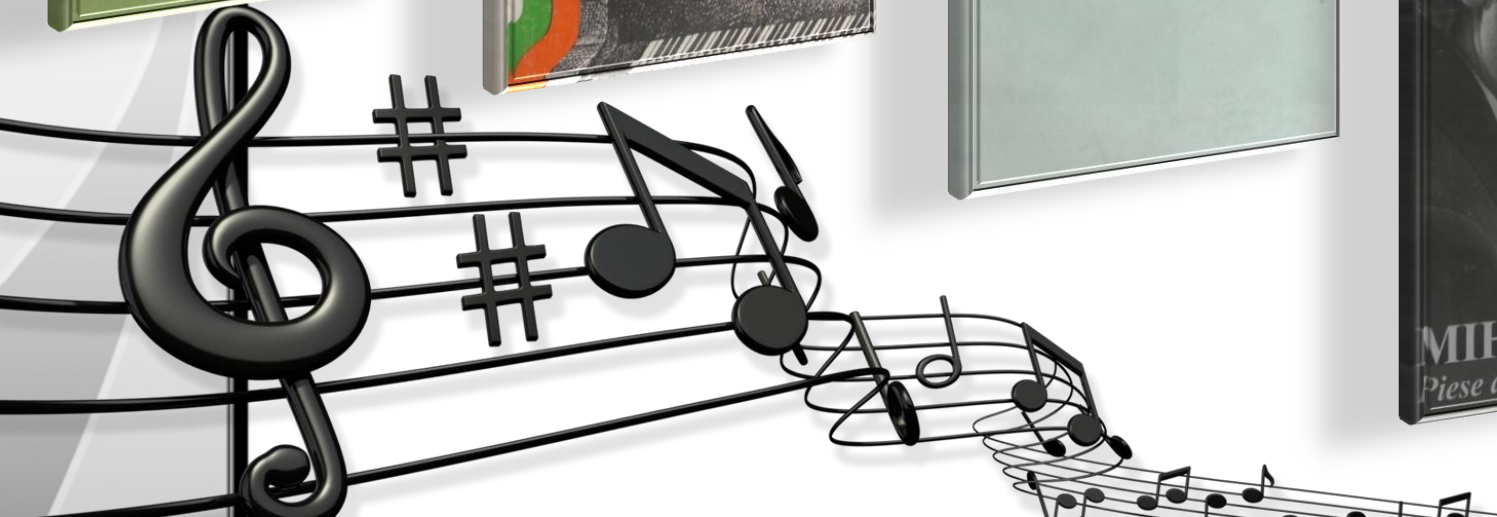
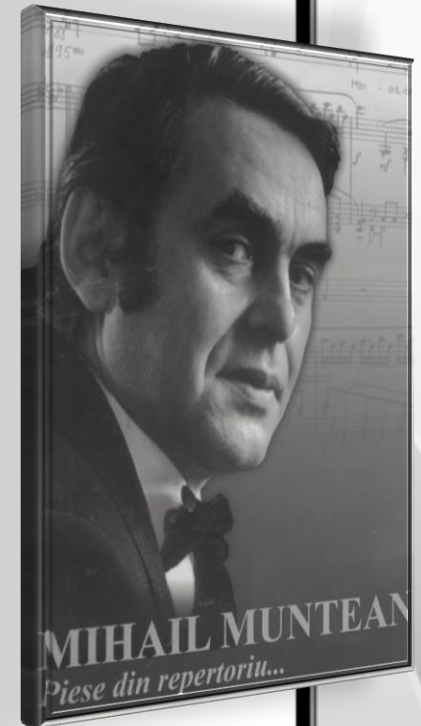
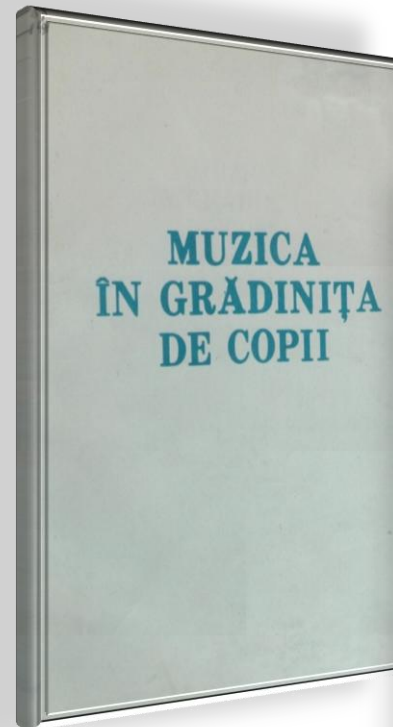
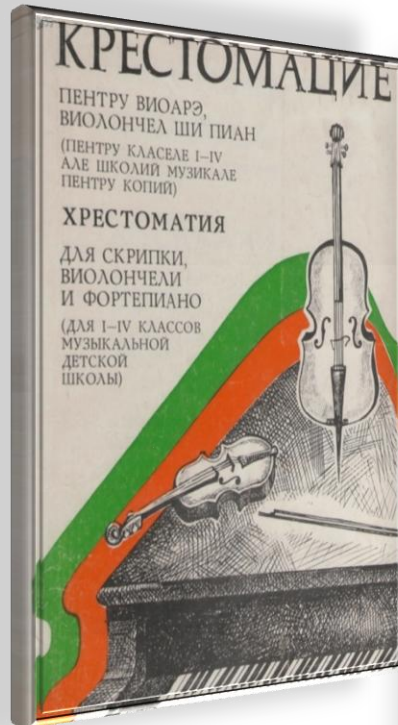
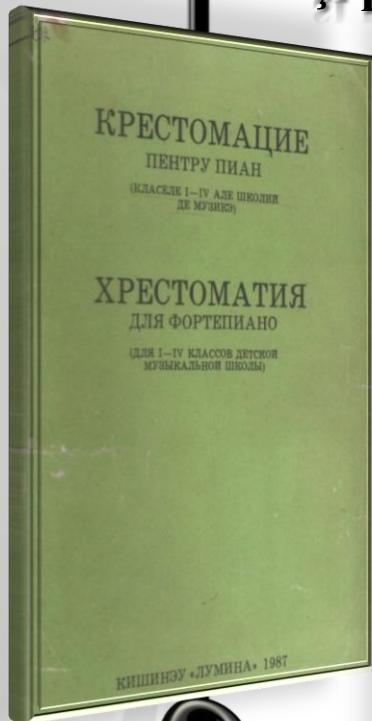
Eugen Doga este un pelerin în timp și spațiu, cunoscător al tristeților, dezamăgirilor, revoltelor, dar și al speranțelor, al bucuriilor, al lucrului împlinit și bine făcut. Apreciat de specialiști, elogiat, invidiat, ascultat cu dragoste, iubit și venerat, el nu a cunoscut și nu cunoaște întoarcerea din drum, nu a renunțat niciodată la visurile lui.

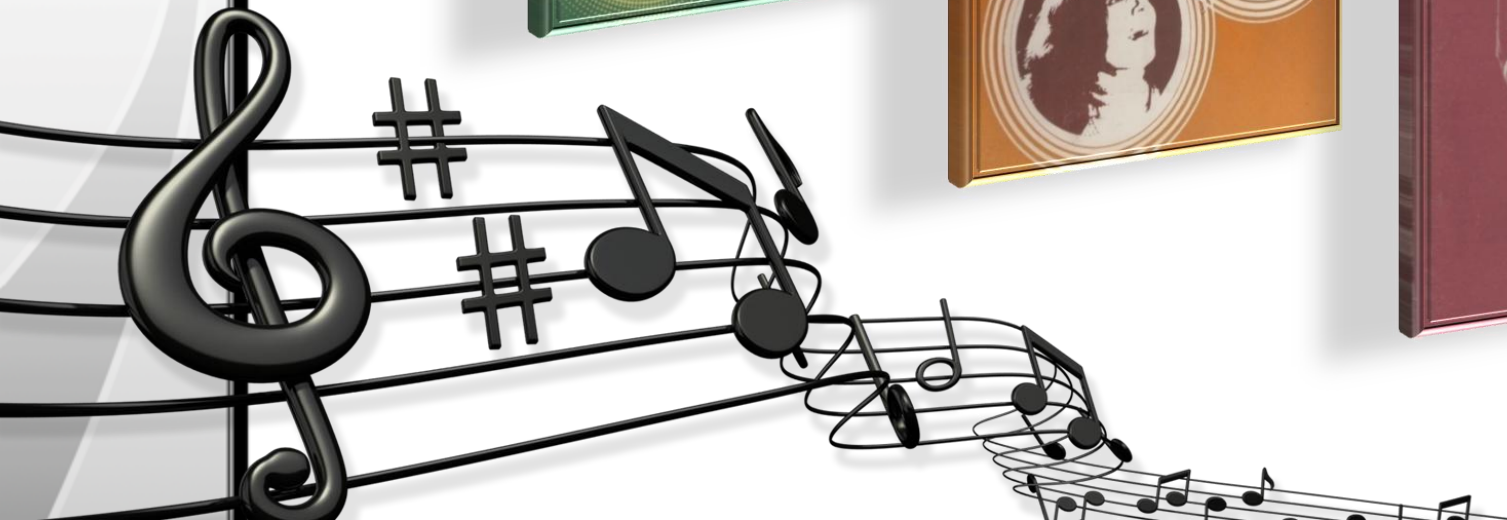
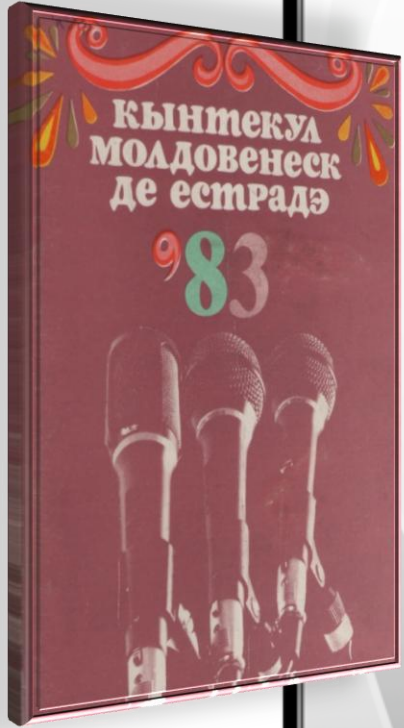
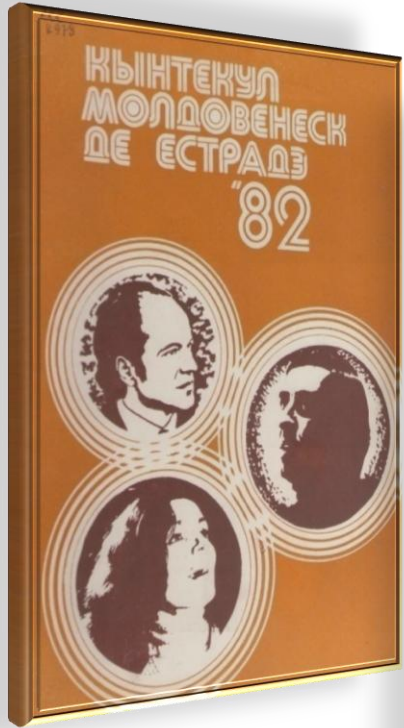
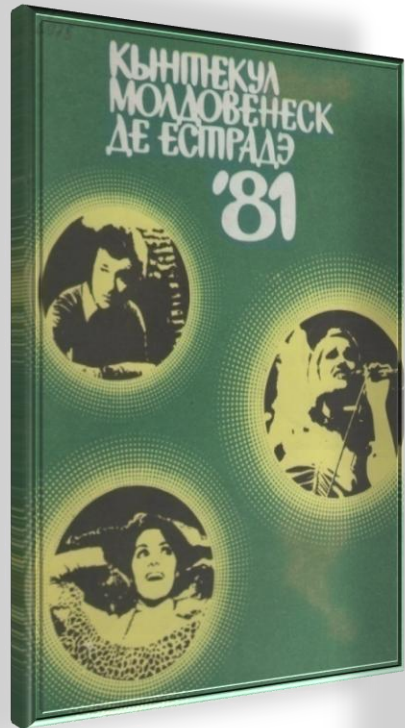
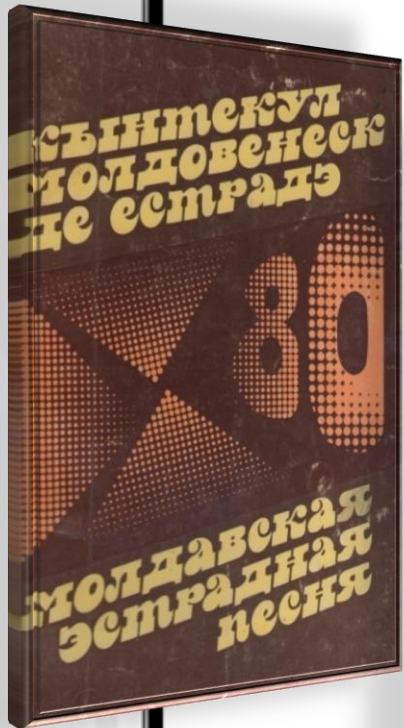
*I. Irimia,
președintele Societății Culturale
“Plai Mioritic” (Iași)*

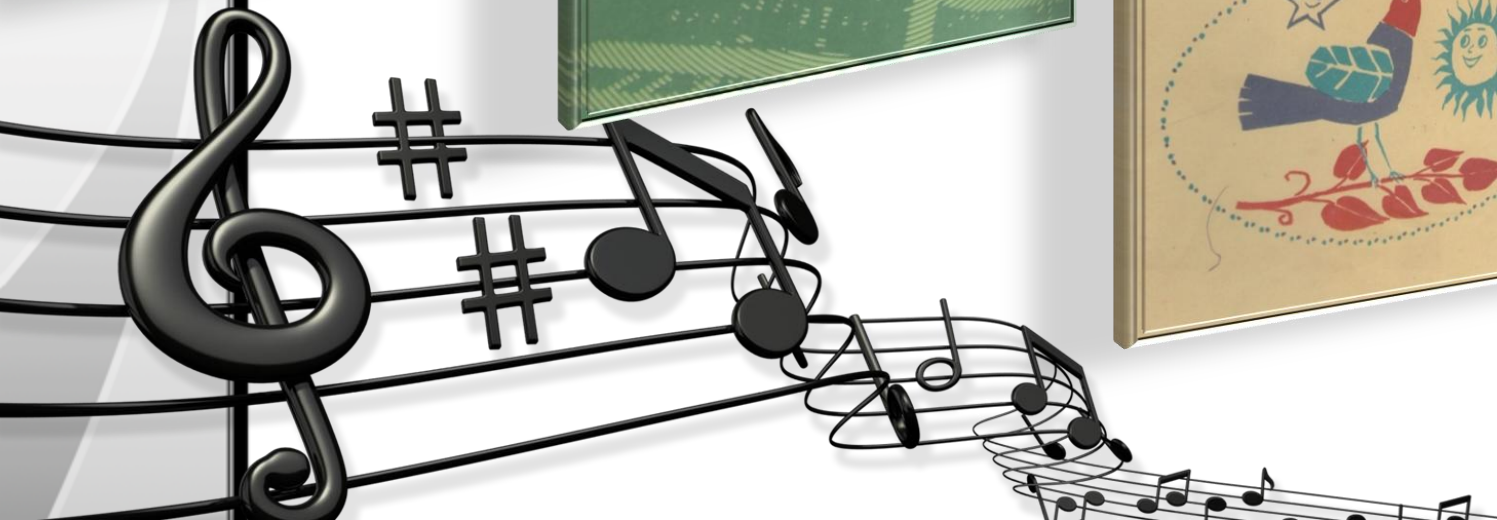
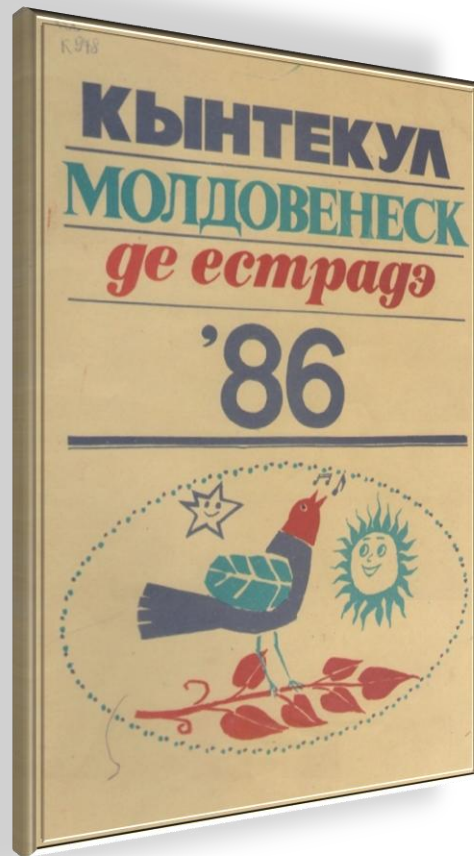
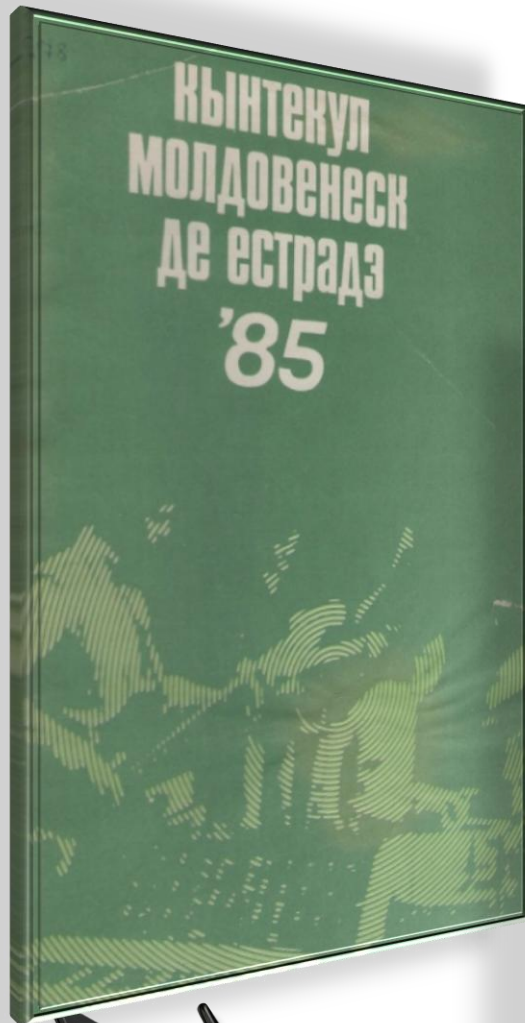
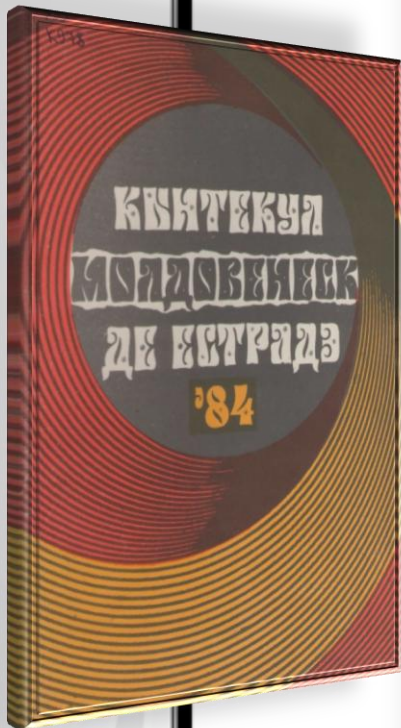


**Omul acesta este un geniu, care mereu a urcat și ne-a tras
și pe noi după el, ne-a înălțat spiritul național, neamul.**

T. Cataraga, artist plastic, sculptor

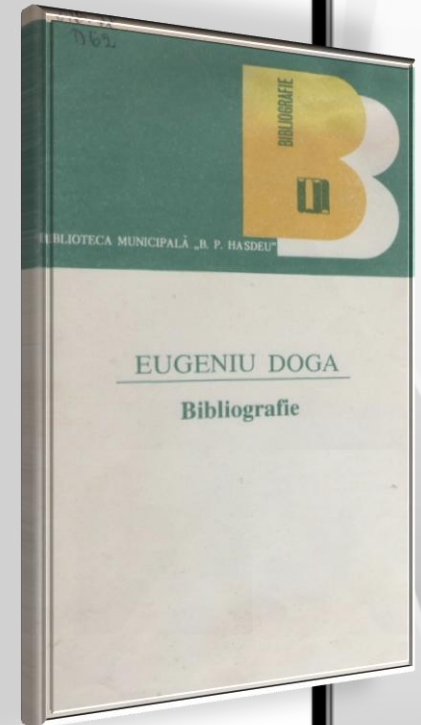
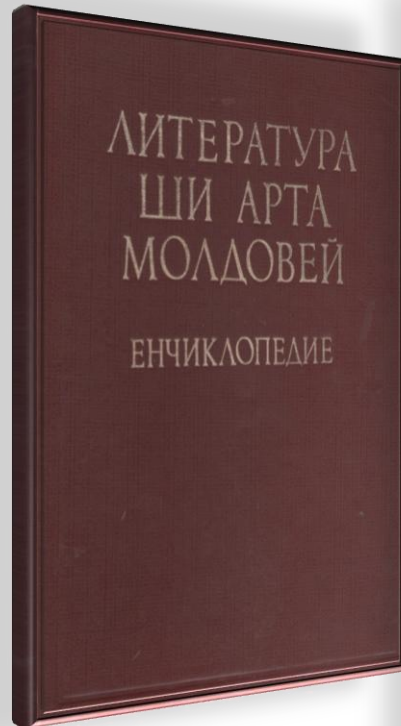
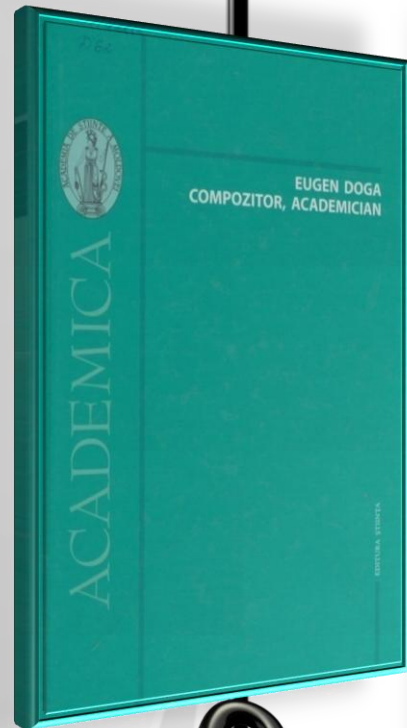




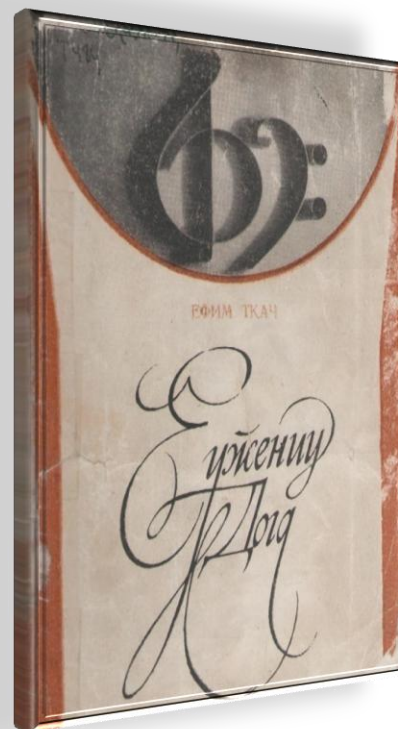
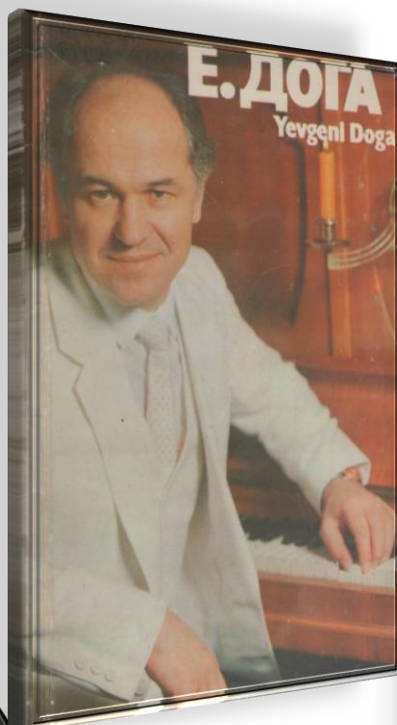
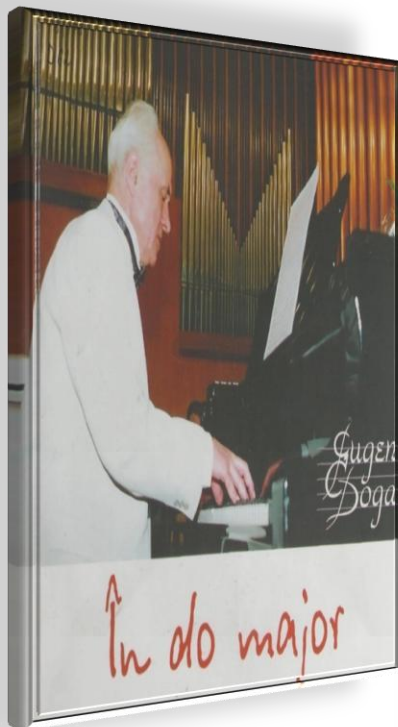


Pînea albă sau neagră a cîntecului și vinul său amar sau dulce se află azi pe masa, pe iarba sau piatra care ține loc de masă a orișicărui om.

Gr. Vieru



Pe firul istoriei



Spunea cineva atît de exact că-n limba sa maternă este omul acasă. Acasă ne simțim și în cîntecul lui Doga, în cel izvorît din cele mai adînci straturi ale melosului nostru popular.

Gr. Vieru



„Menirea artei – să devenim oameni cu adevărat”

“Ce bucurie ar putea fi mai mare pentru noi, ce faimă pentru urmași, ce prilej de a mulțumi cerului că ne-a făcut să ne naștem oameni, decât lăsând în urma noastră un nume vrednic de aducere aminte? Altfel ce rost ar mai avea virtuțile? La ce bun ne-a dat natura intelect?”

(Paulo Pino)

Pasiunea omenirii pentru ciocolată datează de 2600 de ani, cu aproape un mileniu mai mult decât s-a crezut până acum, susțin cercetătorii americani, cu regret, din câte cunosc, nu prea sunt studii privitor la vechimea pasiunii pentru muzică. Deși, la noi în republică s-au găsit instrumente muzicale, un fluier, cu o vechime de peste o mie de ani. Dar nici nu e nevoie de investigații aparte, deoarece muzica a apărut înaintea omului, odată cu Creatorul Suprem, omul a inventat doar notele muzicale și probabil am putea liber parafraza maxima, că mai întâi a fost cuvântul, zicând mai întâi a fost sunetul.



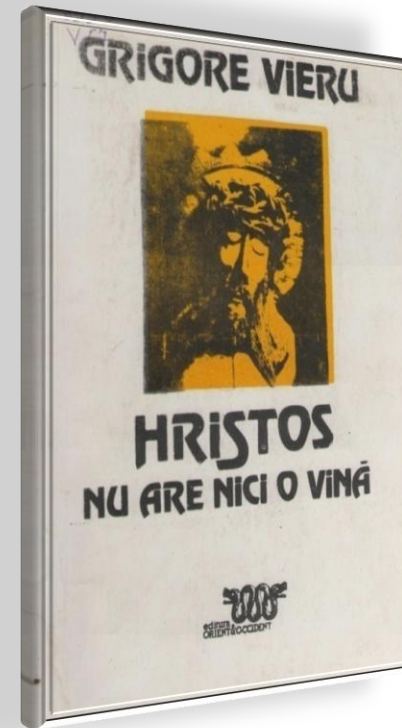
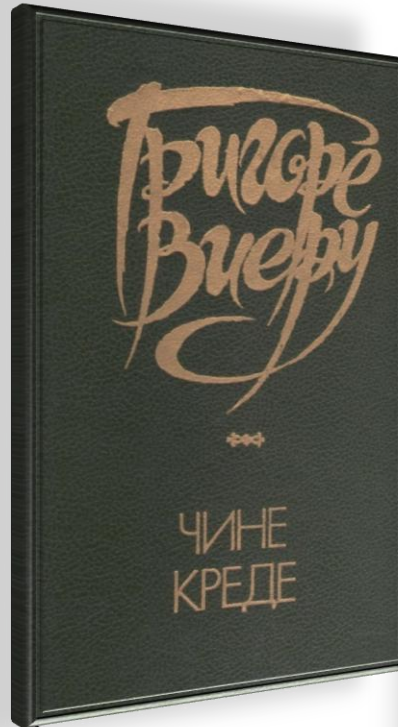
Compozitorul Eugen Doga

Maestre Eugen Doga, continuând acest gând, nu aș vrea să alunecăm în interminabila dispută filozofică ce a fost mai întâi, oul sau găina. E clar că în cazul D-voastră, mai întâi a fost copilul Eugen Doga și apoi compozitorul de talie internațională, care a avut și el părinți, un sat natal, un arbore genealogic...

-Eu sunt originar din satul Mocra din partea stângă a Nistrului. În ceea ce privește arborele genealogic, mama vine de la Delta Dunării, pe când tata din Ardeal, din Carpați. Cei din arborele mamei s-au aciuat pe timpuri pe la Saharna, au fost printre cei care au populat această localitate, printre rudele din partea mamei au fost păstori

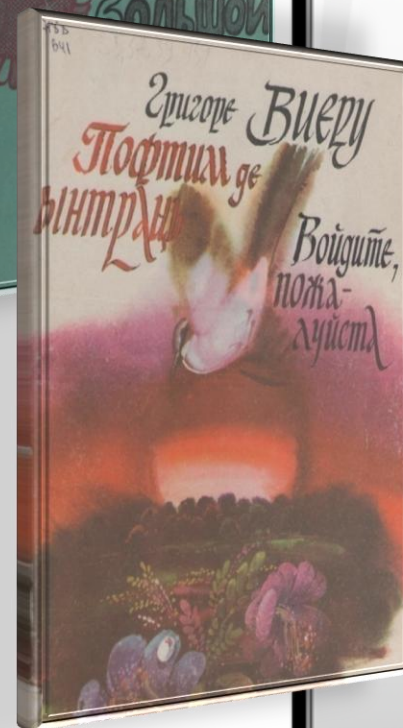
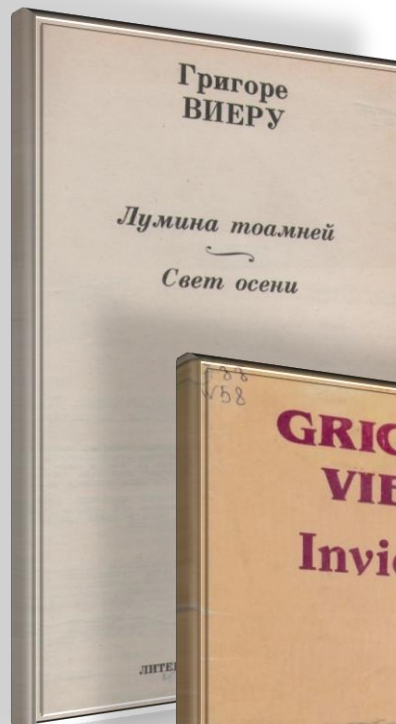
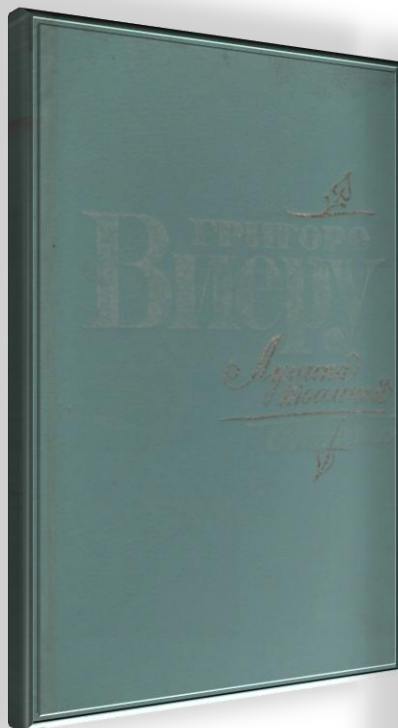
Cântecul pe el mi-l spune...

Grigore Vieru



Ca mirosul de brad în aerul munților, Doga s-a topit în cântec. Nu el își spune azi cântecul, ci cântecul pe el mi-l spune.

Gr.Vieru



Frumusețea și tristețea Pământului

Emil Loteanu

Despre Loteanu și celebrul vals din „Tandra și gingașa mea fiară”

„Asemeni unui fir roșu rămâne în viața lui Eugen Doga colaborarea și prietenia sa cu Emil Loteanu. Compozitorul îl admira pe regizor, cei doi polemizau, se certau de ieșeau scânteii, dar dacă și nu s-ar fi întâlnit, nu ar fi existat prilejul și nici motive să apară cele două monumentale melodii din „Lăutarii”, „Șatra”, „Tandra și gingașa mea fiară”... Eugen Doga spune despre Emil Loteanu că acesta avea un fel aparte de a lucra cu oamenii, de oi aborda.

Eu și Loteanu eram absolut diferiți, ca temperament și concepții eu mai așezat, el mai sărit, dar adunând una și alta, deveneam un „câț” frumos, ceea ce lăsa la mine, eu luam de la el și viațavese. Filmul „Șatra” a fost lansat cu mare succes. De fapt, nu era un succes, era un cutremur, o zguduire nu doar în lumea cinemaului, ci și în lumea culturală.

Loteanu nu putea altfel decât melancolic să filmeze. El melancolic scria, poezia lui toate sunt melancolie sunt exaltațiilor de bună. Și cearta noastră era orunne pe tema asta, eu îl certam: de ce scrii tu puține poezii? Eu am foarte multă muzică pe versurile lui. Loteanu era foarte atent la alegerea suitei sale de creație. Ani pucau să treacă până el se convingea că este anumite pensacina pe care o căuta. Dar dacă nimerise în suita lui Loteanu, el nu te schimba ca pe mînaș. Loteanu era un sculptor care găsea lățul potrivit, pe care îl putea modela așa cum numai el știa. Fiecare dintre noi are nevoie de un sculptor iscusit care să-l sculpteze.

La început de an, prin 1976, încă era în creștere succesul înregistrat de filmul „Șatra”, iar noi lucrăm cu Emil Loteanu la „Dramă la vânzătoare” după Cahov, la „Mosfilm”. Și apare întrebarea: ce muzică va fi la prima scenă, care era nunta Oleksiki Skvortov? Mă gândesc eu că găsim noi ceva în fonotecă, caut, catobăiesc.

Întreb la radio și nu găsec nimic.

Mă duc la Muzeul de Muzică „Glinka” și nici acolo nu găsec măcar instrumente care puteau fi folosite în saloanele boareme de atunci. Cemi rămînea? Îi spun lui Loteanu că n-am găsit nimic potrivit. Dar Loteanu nu era așa, lui trebuia să spui imediat care e soluția. „Voi scrie vals”, am înfrînt eu. După Ștraus să scrii vals era curată suicidare. De ce vals? Pentru că la vremea aceea în Rusia începuse să fie la modă valul. Ei, am spus și gata, am uitat. Trece timpul, eu mă ocup de alte filme, că eram înlocuit atunci, aveam și câte apăte,



capl filme pe an. Deci, mă ocup de alte lucruri și, pe la început de vară, cu înțes de ușă, vine Loteanu în camera hatelului. Eu locuim la o extremă, el la alta și primul lucru pe care îl auz când ușa încă se deschide a fost „Valulul”. Eu: „Care vals?” Uitasem de el. Și mi cad atunci sub mână niște însemnări, mă gândesc eu că ele mă scapă de Loteanu. Încep să mă bălăci, el nu se lasă, mă pune sări cînt. Eu simt că însemnările pe care le am nu ceea ce trebuie, încep să mă improvizez și văd că el se înfrîne, își iese din sărite și mă gîndesc: „O să mă înfrînească”. Atunci iau o hîrtie care era pe jos, îmi amintesc că era cu cîmăleă verde, se mai păstrează și acum undeva prin cutiile mele și cînt prima înțes. Văd că se înfrînează, o încep să se oghe și m-a pus să improvizez până la capăt. Pe urmă o înfrînt de ușă și a plecat. Mă spus că a doua zi la ora șase imprimăm cu orchestra și corul, iar în a treia zi urma să începem filmările acestui vals. Credeți că mai înțeam minte ce am improvizat? Îmi amintesc numai că atunci cînd cîntăm îmi așezam în minte că pe alături să mă fac niște schimbări. Cînd să mă schimb? A doua zi dimineață trebuia să le dau copiștilor notele să le copieze, ca seara să fie toate gata. Am rămas singur, mă uit la partitura și îmi pare foarte modestă, dar asta o fost. Noi avem kenderja să înlocuim lucrurile, dar unora nu e nevoie. N-am avut atunci timp să schimb și asta mă scapă. De atunci până astăzi n-am schimbat nicio notă în acel vals. A fost așa cum am simțit. Seara îmi era frică, nici nu mai refuzase ce pusesem eu acolo pe note, dar orchestra a cîntat și după ce a cîntat, o încep să bat o aragurile, ceea ce se întâmplă foarte, foarte rar.

După ce am înregistrat valul, am primit multe complimente, se spunea că va intra în istorie. Eu nu credem și nu cred nici acum. Nu fost scopul meu să intre în istorie acest vals, important a fost procesul de lucru.

Mie îmi place să rămîn cu prima impresie. Rareori ascult de două ori aceeași muzică, nu cîntesc poezia în minte, se spunea că va intra în istorie. Eu nu credem și nu cred nici acum. Nu fost scopul meu să intre în istorie acest vals, important a fost procesul de lucru.

Mie îmi place să rămîn cu prima impresie. Rareori ascult de două ori aceeași muzică, nu cîntesc poezia în minte, se spunea că va intra în istorie. Eu nu credem și nu cred nici acum. Nu fost scopul meu să intre în istorie acest vals, important a fost procesul de lucru.

Întâmplarea care s-a numit Sofia Rotaru

Piesa „Orașul meu”, deși scrisă pentru un film despre Chișinău, a însemnat pentru compozitorul Eugen Doga o rampă de lansare la Moscova. Și nu doar pentru Eugen Doga, ci și pentru Sofia Rotaru, cea care avea să realizeze astfel prima sa înregistrare profesională datorită căreia primește „bilet de intrare” pe scena rusească.

Ca orice lucru ieșit din comun, a apărut întâmplător în biografia mea și Sofia Rotaru. În 1971 a realizat un film documentar despre Chișinău. Realizatorii acestui film erau Gheorghe Vodă și Ion Mișa. Filmul era deja făcut, eu am scris muzica și hou privit responsabil de la Comitetul Central, care au zis căi bun, dar căi lipsește un cântec în final despre Chișinău. „Care cântec? Eu mi-am făcut datoria”, am ripostat atunci, cu atât mai mult că eu scriam deja foarte multă muzică pentru filme și aveam alte interese.

Și Ion, și Gheorghe altă ce eu vreau să plec, dar ei trebuie să predica filmul. Ce să fac? Vin la mine acasă seara. Eu le spun că n-ami iese nimic cu cântecul, ei înțid nu mă cred.

Mă pun eu să cînt și auz din spate: „Nu, nu mergel”. Cînd ziceam eu că nu merge, îmi convenea oarecum, dar cînd am auzit că ei îmi reproșează, nu m-a venit bine. A apărut ambiția și, ca să mă apăr, caut să-i atac: „Da-mi altă poezie și eu voi scrie muzică, voi ce mi-ați dat aici?”. Șind că peste noapte nu gîsec ei nimic mai bun, m-am culcat cu gândul că o să mă lase, până la urmă, în pace. A doua zi, pe la ora mesei, aveam oconvul spre Moscova, iar de dimineață mai aveam preconizate niște înfrînții.

Dar nici nu se luminase bine afară, că mă trezesc cu două loi bătuțe la mașină, sub nas. Mă-aur adus muzica cîntău.



Mă sciol, cu ochii abia deslăpți și mă așez la pian. Mănile s-au așezat acolo unde trebuie, cînt așa cum este scrisă poezia asta și undeva chiar m-am speriat că totul merge altă de ușă, de parcă am cîntăto de mii de ori, m-am speriat dacă m-am „lras” cumva de pe la strîni și mă opresc și încep mă departe să atac. „Dar unde-i referențiu!” Pe urmă s-a dovedit că nici nu era nevoie de referin, lam scris în vreo zece minute.

Ei revin peste vreo două zile cu o altă întrebare: cine va cîntă? Am apelat la Codreanu, ea nu se simțea bine. Și spune, la un moment dat, Gheorghe Vodă că a auzt de o fată din Cernăuți care cîntă foarte bine romanțe vechi românești și zice să-i imprimăm vocea ca să predăm filmul și, pe urmă, gîsim noi o cîntărețoă potrivită. Altmă că ea era sesiunea de iamă la Conservator, o găsim pe strada București, în apropiere de Universa Scriitorilor, locuia la sora ei. Seara lăzru li batem la ușă, ne deschide cineva, dar vine și ea, foarte supărată, m-a pîrut dușmănoasă chiar și nea spus că ea era sesiune, că n-ami cîntărețoă de estradă și s-o lăsam în pace. Dar noi dacă șlam că a doua zi aveam de predat filmul, o băgăm în autobuz și o aducem la studio. Ham arătat ceea ce trebuie să cînte, a prins repede, tonalitatea era potrivită, ea începuse să cînte, noi stam în studio și ne holbam, era o minune.

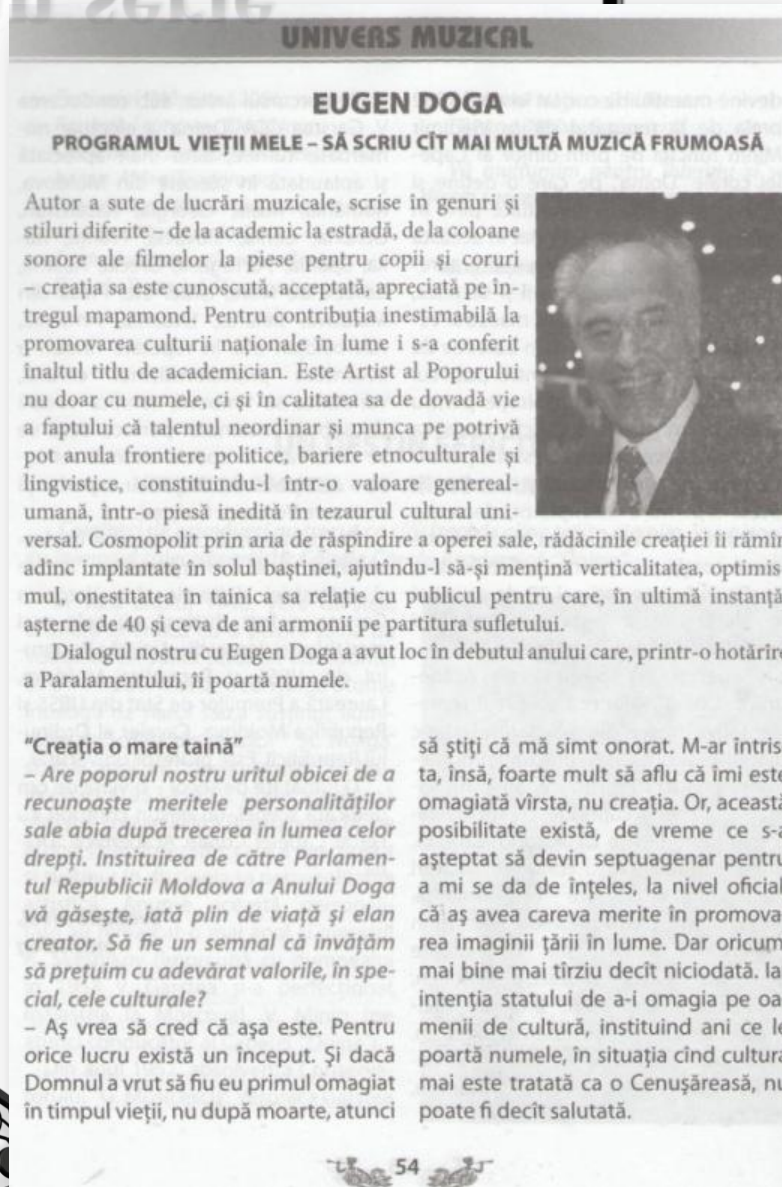
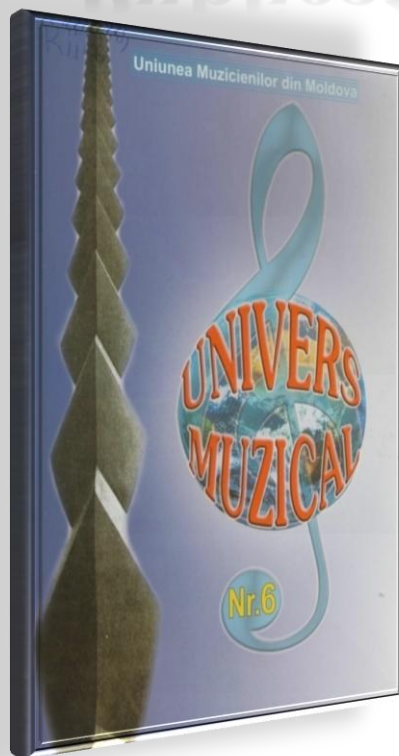
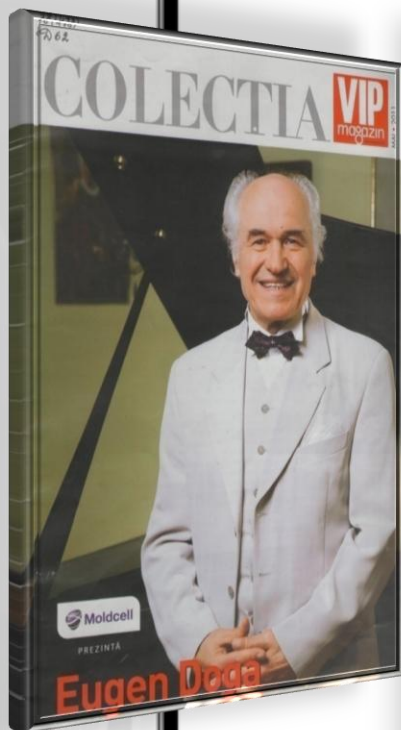
După prima probă am chemat să asculte, ea a venit nervoasă, supărată, și cînd începuse să auză ceea ce se reproduce acolo, începe să se înfrînărească înțecul cu înfrînții, i s-au umezi ochii... A fost prima ai înregistrare profesională. Și cea de-a doua ei interpretare pe care am făcut-o la cariera ei a fost imprimarea etalon, care nu o fost schimbătoă de atunci până acum, au trecut 40 de ani.

Cînd a fost dus filmul la Moscova (durata lui este de 20 de minute), a fost primit de două ori datorită acestei voci. Se făcăt o versiune rusească, care o fost și mai reușit. Cu această piesă am fost invitați la seratele «Oronixki», a urmat „Cîntecul anului”, Sofia Rotaru a ieșt doi ani la rând la „Cîntecul anului” cu această piesă.

Mai departe sunt chemat la CC la Moscova și ei mi se spune că pentru Festivalul Internațional de Cîntec „Orfel de Aur” din Bulgaria ei o recomandă pe Svetlana Razanova. Eu am insistat și m-am încapătănat să mergă Rotaru. În Bulgaria Rotaru a venit oboasit, era deja cu ansamblul pe care îl conducea soțul ei, Evdokimenko, care o exploata la maxim. Avea câte patru concerte pe zi cu vocea, nu fonograme ca acum. Și ea a venit răgușită și ma cîntat prost, dar ma cîntat așa cum ar fi trebuit. Nu i s-a dat Grand Prix, ha luat o cîntărețoă foarte bună din Suedia, ei i s-a dat premiul I.

Cu Rotaru am înregistrat și o romanță pe versurile lui Eminescu, „Materiele naștă”. Mai departe pe Sofia Rotaru a „prins-o” showbizul, pe a cîntă scenă se simte foarte bine până astăzi. ■

Publicații în serie



UNIVERS MUZICAL

EUGEN DOGA

PROGRAMUL VIEȚII MELE - SĂ SCRUI CÎT MAI MULTĂ MUZICĂ FRUMOASĂ

Autor a sute de lucrări muzicale, scrise în genuri și stiluri diferite - de la academic la estradă, de la coloane sonore ale filmelor la piese pentru copii și coruri - creația sa este cunoscută, acceptată, apreciată pe întregul mapamond. Pentru contribuția inestimabilă la promovarea culturii naționale în lume i s-a conferit înaltul titlu de academician. Este Artist al Poporului nu doar cu numele, ci și în calitatea sa de dovadă vie a faptului că talentul neordinar și munca pe potrivă pot anula frontiere politice, bariere etnoculturale și lingvistice, constituindu-l într-o valoare general-umană, într-o piesă inedită în tezaurul cultural universal. Cosmopolit prin aria de răspindire a operei sale, rădăcinile creației îi rămân adânc implantate în solul băștinei, ajutându-l să-și mențină verticalitatea, optimismul, onestitatea în tainica sa relație cu publicul pentru care, în ultimă instanță, așterne de 40 și ceva de ani armonii pe partitura sufletului.



Dialogul nostru cu Eugen Doga a avut loc în debutul anului care, printr-o hotărâre a Parlamentului, îi poartă numele.

"Creația o mare taină"

- Are poporul nostru uritul obicei de a recunoaște meritele personalităților sale abia după trecerea în lumea celor drepti. Instituirea de către Parlamentul Republicii Moldova a Anului Doga vă găsește, iată plin de viață și elan creator. Să fie un semnal că învățăm să prețuim cu adevărat valorile, în special, cele culturale?

- Aș vrea să cred că așa este. Pentru orice lucru există un început. Și dacă Domnul a vrut să fiu eu primul omagiat în timpul vieții, nu după moarte, atunci

să știți că mă simt onorat. M-ar întrista, însă, foarte mult să aflu că îmi este omagiată vârsta, nu creația. Or, această posibilitate există, de vreme ce s-a așteptat să devin septuagenar pentru a mi se da de înțeles, la nivel oficial, că aș avea careva merite în promovarea imaginii țării în lume. Dar oricum, mai bine mai târziu decât niciodată. Iar intenția statului de a-i omagia pe oamenii de cultură, instituind ani ce le poartă numele, în situația când cultura mai este tratată ca o Cenușăreasă, nu poate fi decât salutată.

Eugen Doga este unul dintre cei mai talentați și valoroși muzicieni de la sf. sec. al XX-lea și începutul sec. XXI-lea.

D. Gavrilean, pictor, istoric al artelor (Iasi)

MIERCURI, 26 FEBRUARIE 1997

MOZDOVA literară

Maestrul Eugeniu Doga la 60 de ani



Sim TKACI

Autenticitate de colorit național

"Doga nu copiază creația populară, el tece ușor prin ea ca un copil descult prin roa dimineții"

Grigore IVERU

Prezentul fenomen compozitorial este de numele la Eugeniu Doga, desprindem în realizările sale elemente de conștiință în promovarea tradiției culturale de clasă, dar și aspectul calității sau în ceea ce privește muzica. Compozitorul a venit să scoată pe arena muzicală din nou o creație autentică.

Deși, după lucru, orice domnului de creație nu rămâne mută. Fiecare epocă își imprimă valoare nouă, înclinație și stiluri, etc. Elementul melodic și declamativ se interpenetrează, opere și balade, Valeriu, etc. Într-o primă etapă, creează la Eugeniu Doga și după el răsună o armonie melodică, dar și prezentă o creație plăcută în materia de gen. Bar. Com-

"limbobe" sedul, balada, romantica lăutărească etc.

Cele spuse nu epuizează însă specificul creației lui Eugeniu Doga, mesajul opere sale. El a atribuit celor mai multe din realizările sale amprenta neclădită a cîntecului și jocului popular. Folclorul național îi servește drept conținut surd de inspirație, compozitorul reușind să confere accentul noi surselor tradiționale - ale călăuzii, suferințe vocare, ozorul melodiilor instrumentale. "I-am auzit înfrîntorul un cîntec la radio - mînturșeste Ion Ungureanu. A fost demult. Nu mai în minte cîntecul, dar era hromos ("Frumos e cîntecul pe care nu-l poți cânta", spunea Ciprian Porumbescu - E.T.). Peste un anume timp m-a invitat Gheorghe Vește să joc într-un film. Filmul se chema "Se cântă un pînzec" și muzica scrisă de E. Doga m-a impresionat printr-o foarte reușită și îndrăgneață îmbinare a elementelor folclorului authton cu o muzică modernă și de neapărată simfonie".

Am apărut modestul merit de a-l fi prezentat și scrie prima lui muzică pentru teatru. Spectacolul se chema "Rădă Ștefan - înfîș și ulimă" de Aureliu Buruzoi și răsunau acolo hore, dirbe și române unepuști, alături de

muzical-național. Conformându-se obiceiurilor impuse de muzica de scenă sau de film, compozitorul îmbrățișează și cultura națională. În filmul "Săra" secvența muzicală de inspirație populară, doborîndu-se expresiv și aflat de însoțire, are de prezentat, încă materialul de surd, și episoadele originale denotînd echilibru, armonie, integritate conceptuală de stil și de gen.

Dar nici concepția contemporană, nu autenticitatea mesajului, nici destinatele limbajului muzical, a scriiturii, nu subtilitatea mesajului superior al muzicii sale - afectiv, impulsiv sufletește, care, pornind de la compozitor, devine apăsător celor mulți auzind în împrejurarea tuturor acestor elemente reușite prinsoasă în compozitoria.

Me-amintec de un turneu al maestrului în localitatea de pe litoralul carminei al Mării Negre, în ambianța scîlădită de soare, mare, aer, pălînză de tipicul peisaj estival melodiile compozitorului nostru veneau și răsunau în vîntul și în soarele.

Fieptele, un cîntec în croșete drumul mîine dech și simfonie. Cui drept, concluzie a prea globală pentru a fi exhaustivă. "Cine ce este adevărat și fals în același timp, o cruce din generală" - cum spunea Andrei Măruș.

Toate perlele au dreptul la viață, și Doga are de lucrări simfonice, de cântate, de vioară de coardă, a baladei "Luceafărul" etc., nu convinge de acest lucru o dată și în profunzimea de gen cîntec este arid - inspirația, voga de maiestrie "Poate căna omernie se vor coborîi cu urii. Cu frumoșetea nicodată" (Andrei Lesaur, compozitor francez contemporan).

Predicția compozitorului pentru un gen sa altă, pentru varietate domeniului său muzical, și conformarea legăturii obiective, oferind teren pentru investigații sociologice. Dar care că o lucrare de talent, indiferent de genul și de creația din spere inimii omernic.

Dintre lucrările caracteristice inerente creației lui Eugeniu Doga pe primul plan se plasează genurile simfonice, simfonice, Temelie este melodiile se caracterizează printr-o reștință largă, emanație vibrația sufletească spontană, directă, deosebită. Muzicistul este însoțit, curajul muzical - bine conturat plastic, tonic.

Doga este închinat de toate un artist liric

Dupa o absenta de mai mult timp, in casa sa din Bucuresti, pe strada... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Muzicistul... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Incepe... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Cu... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Nu... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Cu... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— In... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— De... (textul este foarte mic și parțial citibil)



«Peter... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Afia... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Nu... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— De... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Din... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— De... (textul este foarte mic și parțial citibil)

«Peter»

— Peter... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Peter... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Peter... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Peter... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Peter... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Peter... (textul este foarte mic și parțial citibil)

— Peter... (textul este foarte mic și parțial citibil)

COM Alexei cel a f

— Alexei... (textul este foarte mic și parțial citibil)

Oficiul Documente Muzicale a Bibliotecii Științifice dispune de 12 documente de muzică tipărită a compozitorului, 2 documente de coautor, 42 ediții unde sînt publicate cîntecele compozitorului, 9 documente de literatură critică și mai multe articole în publicații seriale, 2 CD, 3 discuri de vinil.





Autori:
Elena Țurcan,
șef Oficiu Documente Muzicale, grad de calificare I
Ariadna Musteață,
bibliotecar, grad de calificare II